

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Loven om undersøgelseskommissioner synes med de indhøstede erfaringer og de løbende vurderinger af de påtænkte funktioner at udgøre et godt fundament under de nødvendige undersøgelser af forhold af almen vigtig betydning. Men det er et grundlæggende problem, at der ikke er muligheder for at iværksætte undersøgelser, såfremt et stort mindretal i Folketinget finder dette væsentligt, mens et snævert flertal modsætter sig dette.

Med den hidtidige rene flertalsbestemmelse vil en regering i en situation, hvor den sammen med sit parlamentariske grundlag har truffet beslutninger, hvis fremkomst og konsekvenser er genstand for ønsket om en undersøgelse, sammen med dette – ofte snævre – flertal i Folketinget hindre en uvildig undersøgelse af forholdet.

Dette forhold har i flere europæiske lande betydet, at man har indrømmet et større mindretal muligheden for at beslutte iværksættelse af en undersøgelse af et givet forhold af almen vigtig betydning.

Forslaget åbner en vis, begrænset mulighed for at udvirke nedsættelsen af en undersøgelseskommission. Mindretallet skal således udgøre mindst to femtedele af Folketingets medlemmer, og undersøgelseskommissionen vil alene kunne have som opgave at undersøge og redegøre for et faktisk begivenhedsforløb.

Når en undersøgelse af et faktisk begivenhedsforløb bør kunne iværksættes på baggrund af et større mindretal, skyldes dette, at adgangen til viden om de faktiske forhold i et sagsforløb svækkes med tiden og en værdifuld viden om den virkelighed, den pågældende sag udspilles i, risikerer at gå tabt.

Forslagsstillerne er opmærksomme på den revisionsbestemmelse, til hvis opfyldelse der ikke er taget skridt inden for den sædvanlige frist for fremsættelse af lovforslag. Det foreslås, at bestemmelsen om revision ophæves, idet loven vil blive taget op til revision på grundlag af de forhold, der lå til grund for bestemmelsen, jf. bemærkningerne til lovforslag nr. L 232 fra

folketingsåret 2003-04, når disse eller andre forhold måtte aktualisere en revision.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til nr. 1

Konsekvens af nr. 2, hvorefter forpligtelserne for Justitsministeren til at nedsætte en undersøgelseskommission på baggrund af initiativer i Folketinget er samlet i en bestemmelse.

Til nr. 2

Med bestemmelsen tilføjes en adgang for Folketinget til at udvirke en nedsættelse af en undersøgelseskommission. I tillæg til den gældende adgang foreslås det, at et mindretal bestående af mindst to femtedele af Folketingets medlemmer med deres underskrift kan fremme et forslag til Justitsministerens udførelse.

Til nr. 3 og 4

Der er tale om konsekvensændringer som følge af forslaget i nr. 2.

Til nr. 5

Ved lovens oprindelige vedtagelse blev der opregnet flere væsentlige spørgsmål, som det ville være relevant at vende tilbage til efter indhøstede erfaringer, hvorfor der blev indsat en revisionsbestemmelse. Denne bestemmelse blev ændret ved lovforslag nr. L 232 i folketingsåret 2003-04, jf. lov nr. 452 af 9. juni 2004, hvor der skete en udskydelse til indeværende folketingsår. Der henvises til bemærkningerne til L 232.

De angivne forhold er det endnu ikke muligt at belyse. Forslagsstillerne er af den opfattelse, at såvel de til grund for revisionsbestemmelsen liggende spørgsmål som andre spørgsmål, der måtte vise sig at være af relevans for bedømmelsen af lovgrundlaget for undersøgelseskommissioner, vil blive taget op til behandling, når grundlaget herfor foreligger. Revisionsbestemmelsen foreslås derfor ophævet.